

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
Γενική Γραμματεία Εταιρικού Συμφώνου Περιφερειακής
Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ)Γεν. Διεύθυνση Θεσμικής κι Επιχειρησιακής
Υποστήριξης ΕΣΠΑΕιδική Υπηρεσία Κρατικών Ενισχύσεων και
Χρηματοδοτικών Εργαλείων (ΕΥΚΕ-ΧΕ)

ΕΥΔ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΑΤΤΙΚΗ»

Αρ. Πρωτ.: 2282_2025

Ημερομηνία: 10/09/2025

ΕΥΚΕ-ΧΕ: 1154

Ταχ. Δ/ση: Νίκης 10, 3ος όροφος,
10563, Αθήνα
Πληροφορίες: Νίκος Γαβαλάς
Τηλέφωνο: 210 3742054
Email: stateaid_unit@minfin.gr

Προς: Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Προγράμματος «Αττική»
Λ. Συγγρού 98-100 (5ος Όροφος)
Τ.Κ. 11741, Αθήνα
e-mail: attiki@mou.gr
aspiliotis@mou.gr

Θέμα: Διατύπωση γνώμης για ζητήματα κρατικών ενισχύσεων σχετικά με την Πρόσκληση με τίτλο «Συμμετοχή Ατόμων με Αναπηρία και Ατόμων τρίτης ηλικίας στον αθλητισμό, τον πολιτισμό και την ενεργή κοινωνική ζωή χωρίς αποκλεισμούς»

σχετ.: Το από 4.9.2025 μήνυμα (email) της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης Προγράμματος «Αττική» (Αρ.πρωτ. ΥΠΕΘΟΟ 153899 ΕΙ 5.9.2025/ΕΥΚΕ-ΧΕ 1154).

Σε συνέχεια του ανωτέρω σχετικού μηνύματος της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης Προγράμματος «Αττική», στο οποίο επισυνάπτεται το σχέδιο Πρόσκλησης με τίτλο: «Συμμετοχή Ατόμων με Αναπηρία και Ατόμων τρίτης ηλικίας στον αθλητισμό, τον πολιτισμό και την ενεργή κοινωνική ζωή χωρίς αποκλεισμούς», για το οποίο ζητούνται οι απόψεις της Υπηρεσίας μας αναφορικά με το θεσμικό πλαίσιο των Κρατικών Ενισχύσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σημειώνονται τα εξής:

1. Σύμφωνα με το περιεχόμενο του σχεδίου Πρόσκλησης το αντικείμενο του έργου περιγράφεται ως εξής:
«Αντικείμενο της δράσης είναι η χρηματοδοτική στήριξη ευάλωτων ομάδων που διαβιούν στην Περιφέρεια Αττικής μέσω της παροχής προπληρωμένων καρτών – vouchers για τη συμμετοχή τους σε αθλητικές, καλλιτεχνικές, πολιτιστικές, ψυχαγωγικές κ.α. δραστηριότητες, και συνδράμει στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής στην Περιφέρεια Αττικής.
Στις μειονεκτούσες ομάδες της παρούσας δράσης εντάσσονται άτομα με αναπηρία και άτομα τρίτης ηλικίας τα οποία αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας, κοινωνικό αποκλεισμό και κοινωνική απομόνωση. Η δράση στοχεύει στην ενεργητική δραστηριοποίησή τους μέσω της άθλησης, της δημιουργικότητας και του πολιτισμού, με σκοπό να συμβάλει στην άρση του αποκλεισμού, την ενίσχυση της κοινωνικής, ψυχολογικής και σωματικής τους κατάστασης, την ενεργό ένταξή τους και την αύξηση του βαθμού ικανοποίησης από την ποιότητα της ζωής τους και την ενεργό γήρανση.
Ο σχεδιασμός της παρούσας δράσης αφορά στην ουσιαστική στήριξη μέσω vouchers που διασφαλίζει την ισότιμη πρόσβαση σε υπηρεσίες όπως ενδεικτικά:
- αθλητικές δραστηριότητες (συνδρομή σε γυμναστήρια, αθλητικούς συλλόγους)

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- καλλιτεχνικές δραστηριότητες (ωδεία, χορός, ζωγραφική, χειροτεχνίες κλπ)
- πολιτιστικές δραστηριότητες (θεατρικές παραστάσεις, συναυλίες, όπερα κλπ)
- ψυχαγωγικές δραστηριότητες (εκδρομές με συλλόγους κ.α.)

Η δράση θα υλοποιηθεί μέσω ανοικτής διαδικασίας (σύμφωνα με τον Ν.4412/2016 όπως ισχύει) και περιλαμβάνει δύο (2) διακριτά μέρη:

Α' μέρος Προπληρωμένες κάρτες - vouchers για τους ωφελούμενους της δράσης, μοιρασμένες σε άτομα με αναπηρία και άτομα 65 ετών και άνω. Τα επιμέρους κριτήρια επιλογής ωφελούμενων θα συγκεκριμενοποιηθούν μετά την χαρτογράφηση των ωφελούμενων (Υπηρεσία της δράσης του Αναδόχου – Β' Μέρος).

Β' μέρος Παροχή υπηρεσιών χαρτογράφησης - προβολής της δράσης, καθώς και έκδοσης - διαχείρισης των προπληρωμένων καρτών, που θα περιλαμβάνει:

B1. Υπηρεσία χαρτογράφησης της ομάδας ωφελούμενων και δημιουργία μητρώου ωφελούμενων ατόμων που διαβιούν στην Περιφέρεια Αττικής

B2. Ενέργειες ενημέρωσης κι ευαισθητοποίησης της ομάδας στόχου και λοιπές υποστηρικτικές υπηρεσίες για την υλοποίηση της δράσης.

B3. Επιλογή των φορέων/επιχειρήσεων που θα παρέχουν τις υπηρεσίες στους ωφελούμενους.

B4. Επιλογή των ωφελούμενων που θα μπορούν να αξιοποιήσουν τα vouchers.

B5. Διαχείριση προπληρωμένων καρτών που θα περιλαμβάνει ενδεικτικά:

α. Έκδοση των μαγνητικών ονομαστικών ή ανωνύμων καρτών (τύπου prepaid σε μορφή φυσική ή ψηφιακή).

β. Αποστολή των καρτών στους ωφελούμενους.

γ. Άμεση ενεργοποίηση ή ακύρωση των καρτών.

δ. Φόρτωση (πίστωση) των καρτών περιοδικά με το αναλογούν ποσό, όπως θα ορίζεται από τον Δικαιούχο.

ε. Διάθεση i) Συστήματος Ηλεκτρονικής Διαχείρισης και Πληροφόρησης Προπληρωμένων, Επαναφορτιζόμενων, Ηλεκτρονικών καρτών, με πλήρη πρόσβαση στην κίνηση/ιστορικό κάθε κάρτας και ii) Δικτύου συνεργαζόμενων επιχειρήσεων που θα προκύψουν από τη δημόσια πρόσκληση.

στ. Έκδοση οδηγιών χρήσης προπληρωμένων μαγνητικών καρτών προς τους δικαιούχους.

ζ. Εκθέσεις - Αναφορές

Θεσμικό πλαίσιο / Εφ. Διαδικασία: η δράση θα υλοποιηθεί βάσει της νομοθεσίας περί δημοσίων συμβάσεων σύμφωνα με το ν. 4412/2016, όπως ισχύει.

Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι δεν τίθεται ζήτημα κρατικών ενισχύσεων καθώς δεν χορηγείται οικονομικό πλεονέκτημα, είναι αναγκαίο ο ανάδοχος που θα υλοποιήσει την πράξη να επιλεγεί μέσω ανοικτής δημόσιας διαγωνιστικής διαδικασίας, σύμφωνα με τις γενικές αρχές του ενωσιακού δικαίου περί ανοικτής, διαφανούς, αμερόληπτης και άνευ όρων διαδικασίας (ίση μεταχείριση υποψηφίων αναδόχων, διαφάνεια, δημοσιότητα της διαδικασίας, αναλογικός χαρακτήρας του ανταλλάγματος του αναδόχου, αρχή του πραγματικού ανταγωνισμού, αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης υπηρεσιών που παρέχονται από ανάλογους φορείς του εξωτερικού).

Η διάρκεια ορίζεται σε 36 μήνες».

Δυνητικοί Δικαιούχοι της Δράσης είναι Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.), εποπτευόμενα από την Περιφέρεια Αττικής, και η Περιφέρεια Αττικής.

Η συγχρηματοδοτούμενη δημόσια δαπάνη που διατίθεται για την ένταξη πράξεων στο πλαίσιο της εν θέματι πρόσκλησης ανέρχεται σε 3.745.000,00 €.

2. Το άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης ορίζει τις κρατικές ενισχύσεις ως «ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή

απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχείρισης ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής [...], κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές. Με βάση την Ανακοίνωση της Επιτροπής για την έννοια της Κρατικής Ενίσχυσης (2016/C 262/01) που εξειδικεύει το άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις εφαρμόζονται μόνο όταν ο αποδέκτης της ενίσχυσης είναι «επιχείρηση». «Επιχειρήσεις» θεωρούνται οι οντότητες που ασκούν οικονομική δραστηριότητα ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που τις διέπει και τον τρόπο χρηματοδότησής τους. Συνεπώς, ο χαρακτηρισμός μιας συγκεκριμένης οντότητας ως επιχείρησης εξαρτάται αποκλειστικά από τη φύση των δραστηριοτήτων που ασκεί. Μεταξύ άλλων, ο χαρακτηρισμός μιας οντότητας ως επιχείρησης συνδέεται πάντα με συγκεκριμένη δραστηριότητα. Μια οντότητα που ασκεί τόσο οικονομικές όσο και μη οικονομικές δραστηριότητες πρέπει να θεωρείται επιχείρηση μόνο σε σχέση με τον πρώτο τύπο δραστηριοτήτων. Για να γίνει διάκριση μεταξύ οικονομικών και μη οικονομικών δραστηριοτήτων, το Δικαστήριο έχει επανειλημμένα αποφανθεί ότι κάθε δραστηριότητα που συνίσταται στην παροχή αγαθών και υπηρεσιών στην αγορά αποτελεί οικονομική δραστηριότητα.

3. Λαμβάνοντας υπόψη το αντικείμενο του έργου επισημαίνεται ότι, από την άποψη των κανόνων κρατικών ενισχύσεων, το υπό εξέταση σχέδιο Πρόσκλησης πιθανόν να θέτει ζητήματα κρατικών ενισχύσεων, στον βαθμό που οι δράσεις που περιλαμβάνει μπορεί να χαρακτηριστούν ως οικονομική δραστηριότητα και εφόσον συντρέχουν και οι λοιπές προϋποθέσεις του άρθρου 107 παρ. 1 ΣΛΕΕ. Προκειμένου να καθοριστεί εάν οι ανωτέρω δράσεις που θα χρηματοδοτηθούν μέσω της πρόσκλησης ενέχουν στοιχεία κρατικής ενίσχυσης, είναι αναγκαίο να διαπιστωθεί εάν πληρούνται σωρευτικά οι προϋποθέσεις του άρθρου 107 παρ. 1 ΣΛΕΕ για την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης:
- α) χρηματοδότηση με κρατικούς πόρους,
 - β) χορήγηση οικονομικού πλεονεκτήματος,
 - γ) επιλεκτική μεταχείριση,
 - δ) επίδραση στις ενδοκοινοτικές συναλλαγές και νόθευση ή απειλή νόθευσης του ανταγωνισμού.

Η σωρευτική πλήρωση των ανωτέρω προϋποθέσεων είναι αναγκαίο να εξεταστεί, τόσο σε επίπεδο δυνητικών δικαιούχων, όσο και των τυχόν αναδόχων και ωφελούμενων-ληπτών των υπηρεσιών και εμπλεκόμενων ωφελούμενων επιχειρήσεων.

Συνεπώς αναφορικά με την σωρευτική πλήρωση των ανωτέρω προϋποθέσεων σημειώνουμε τα ακόλουθα:

- α. Για την διασφάλιση μη χορήγησης οικονομικού πλεονεκτήματος στους Δικαιούχους του έργου, η σχετική χρηματοδότηση πρέπει να καλύπτει μόνο το απολύτως αναγκαίο κόστος των παρεχόμενων υπηρεσιών, βάσει τιμών αγοράς. Δεν πρέπει να αποδίδεται κανενός είδους πλεονέκτημα στον εκάστοτε Δικαιούχο καθ' οιονδήποτε τρόπο, να μην παρακρατείται οποιοδήποτε ποσό, π.χ. για διαχειριστικά κόστη ή οποιοδήποτε άλλο κόστος και δεν πρέπει να συνεπάγεται οποιαδήποτε απομείωση του εγγενούς κόστους λειτουργίας του Δικαιούχου, που έχει υπό κανονικές συνθήκες χωρίς την ανάληψη του εν λόγω έργου (σημείο 68 της Ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01)).
- Στην περιγραφή του αντικείμενου του έργου του υπο εξέταση σχεδίου πρόσκλησης αναφέρεται ότι η δράση θα υλοποιηθεί μέσω ανοικτής διαδικασίας (σύμφωνα με τον Ν.4412/2016 όπως ισχύει).
- Επομένως εφόσον το σύνολο της δαπάνης του έργου υλοποιηθεί μέσω αναδόχων οι οποίοι θα επιλεγούν μέσω ανοικτής δημόσιας διαγωνιστικής διαδικασίας, σύμφωνα με τις γενικές αρχές

του ενωσιακού δικαίου περί ανοικτής, διαφανούς, αμερόληπτης και άνευ όρων διαδικασίας (ίση μεταχείριση υποψηφίων αναδόχων, διαφάνεια, δημοσιότητα της διαδικασίας, αναλογικός χαρακτήρας του ανταλλάγματος του αναδόχου, αρχή του πραγματικού ανταγωνισμού, αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης υπηρεσιών που παρέχονται από ανάλογους φορείς του εξωτερικού) και ο δικαιούχος δεν παρακρατεί κανένα ποσό (π.χ. για διαχειριστικά κόστη, προμήθεια εξοπλισμού ή άλλες δαπάνες), τότε δεν εκπληρώνεται η προϋπόθεση β) που αφορά την χορήγηση οικονομικού πλεονεκτήματος, και κατά συνέπεια δεν προκύπτουν ζητήματα κρατικών ενισχύσεων για τον δικαιούχο.

Στην περίπτωση όμως που ο Δικαιούχος παρακρατεί μέρος των πόρων, υπάρχει η δυνατότητα δημόσιας χρηματοδότησής του μέσω της χρήσης του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2831 της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας μέχρι του ποσού των 300.000 ευρώ.

- β. Αντίστοιχα με τα ανωτέρω εφόσον οι Ανάδοχοι για την παροχή των υπηρεσιών του υπο εξέταση έργου επιλεγούν μέσω ανοικτής δημόσιας διαγωνιστικής διαδικασίας, σύμφωνα με τις γενικές αρχές του ενωσιακού δικαίου περί ανοικτής, διαφανούς, αμερόληπτης και άνευ όρων διαδικασίας, τότε δεν εκπληρώνεται ούτε και για αυτούς η προϋπόθεση β) που αφορά την χορήγηση οικονομικού πλεονεκτήματος, και κατά συνέπεια δεν προκύπτουν ζητήματα κρατικών ενισχύσεων για τους Αναδόχους.
- γ. Αναφορικά με τις ωφελούμενες επιχειρήσεις στις οποίες δύναται να εξαργυρώσουν τα (voucher) οι ωφελούμενοι ΑμεΑ, προκειμένου να μην τίθεται ζήτημα επιλεκτικής μεταχείρισης και οικονομικού πλεονεκτήματος, και άρα και πιθανότητα ύπαρξης κρατικής ενίσχυσης, υπέρ των έμμεσα ωφελούμενων παρόχων των υπηρεσιών, θα πρέπει αφενός να μπορούν οι ωφελούμενοι να απευθυνθούν σε οποιανδήποτε επιχείρηση επιθυμούν που παρέχει τις σχετικές υπηρεσίες πολιτισμού, αθλητισμού και ψυχαγωγίας εντός της Περιφέρειάς Αττικής (συνεπώς η τυχόν δημόσια πρόσκληση που αναφέρεται στην Πρόσκληση υποβολής προτάσεων χρηματοδότησης πρέπει να απευθυνθεί προς όλες τις σχετικές επιχειρήσεις, στις οποίες πρέπει να δοθεί πρόσβαση επί ίσοις όροις και δυνατότητα συμμετοχής χωρίς διακρίσεις στο δίκτυο συνεργαζόμενων επιχειρήσεων στις οποίες οι ωφελούμενοι της δράσης δύναται να εξαργυρώσουν τις προπληρωμένες κάρτες), και αφετέρου να διασφαλισθεί ότι η αμοιβή της επιχείρησης που θα καταβάλλεται μέσω του voucher δεν υπερβαίνει τη συνήθη αμοιβή της αγοράς για τις εκάστοτε παρεχόμενες υπηρεσίες.
Σε κάθε περίπτωση, και εάν ακόμη θεωρηθεί ότι η εν λόγω αμοιβή των επιχειρήσεων συνιστά κρατική ενίσχυση, αυτή μπορεί να τους δοθεί νομίμως ως de minimis ενίσχυση βάσει του Κανονισμού (ΕΕ) 2023/2831 της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας, μέχρι του ποσού των 300.000 ευρώ.
- δ. Ως προς τα άμεσα ωφελούμενα άτομα με αναπηρία (ΑμεΑ) ή/και τα άτομα τρίτης ηλικίας, στα οποία χορηγείται η οικονομική ενίσχυση, μέσω επιταγών στήριξης (Vouchers – προπληρωμένων καρτών), δεν προκύπτει ζήτημα κρατικής ενίσχυσης, εφόσον αυτοί αποτελούν φυσικά πρόσωπα που δεν ασκούν οικονομική δραστηριότητα.

- 4. Επισημαίνεται ότι στο σημείο 196 της Ανακοίνωσης της Επιτροπής για την έννοια της Κρατικής Ενίσχυσης (2016/C 262/01) αναφέρεται ότι «Η Επιτροπή σε ορισμένες από τις αποφάσεις της έκρινε ότι,

λόγω ειδικών περιστάσεων των υποθέσεων, το μέτρο είχε καθαρά τοπικό αντίκτυπο και κατά συνέπεια δεν επηρέαζε καθόλου τις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών. Στις εν λόγω υποθέσεις η Επιτροπή διαπίστωσε, συγκεκριμένα, ότι ο δικαιούχος παρείχε αγαθά ή υπηρεσίες σε μια περιορισμένη περιοχή ενός κράτους μέλους και ήταν απίθανο να προσελκύσει πελάτες από άλλα κράτη μέλη, και ότι δεν μπορούσε να προβλεφθεί ότι το μέτρο δεν θα είχε παρά οριακές επιπτώσεις στις συνθήκες των διασυννοριακών επενδύσεων ή της εγκατάστασης».

Ειδικότερα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε κάποιες περιπτώσεις έχει κρίνει ότι, λόγω ειδικών περιστάσεων, ορισμένες δραστηριότητες είχαν καθαρά τοπικό αντίκτυπο και, κατά συνέπεια, δεν επηρέαζαν τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών λαμβάνοντας υπόψη τα παρακάτω κριτήρια:

α) η δραστηριότητα του δικαιούχου αφορά την παροχή αγαθών και υπηρεσιών σε περιορισμένη γεωγραφική ζώνη επιρροής εντός ενός κράτους μέλους,
β) η δραστηριότητα εκτιμάται ότι είναι απίθανο να προσελκύσει πελάτες από άλλα κράτη μέλη, καθώς τα παρεχόμενα αγαθά και υπηρεσίες απευθύνονται στον τοπικό πληθυσμό,
γ) η κρατική χρηματοδότηση της δραστηριότητας θα έχει αμελητέο αντίκτυπο στις αγορές και τους καταναλωτές, καθώς δεν προβλέπεται ότι θα προσελκύσει επενδυτές από άλλα κράτη μέλη που θα θελήσουν να εγκατασταθούν στην εν λόγω περιοχή, για να παρέχουν τη δραστηριότητα αυτή.

Η Επιτροπή, όπως προκύπτει από την πρακτική της, για να τεκμηριώσει ότι συντρέχουν τα παραπάνω κριτήρια, εξετάζει, συνεκτιμά και αξιολογεί ορισμένες παραμέτρους, τις οποίες σταθμίζει συνολικά, ανάλογα με τα ειδικά χαρακτηριστικά κάθε περίπτωσης. Προκειμένου να αξιολογήσει εάν, στην περίπτωση της κρατικής χρηματοδότησης μιας δραστηριότητας, συντρέχουν τα προαναφερθέντα κριτήρια, οπότε δεν επηρεάζεται το ενδοκοινοτικό εμπόριο, η Επιτροπή έχει εξετάσει τις παρακάτω παραμέτρους:

- Την περιορισμένη περιοχή εντός του κράτους μέλους όπου δραστηριοποιείται η επιχείρηση και τον μικρό πληθυσμό της περιοχής αυτής (εν προκειμένω, ποια περιοχή θα καλύπτει το έργο και ο πληθυσμός αυτής).
- Αν η δραστηριότητα του δικαιούχου απευθύνεται κατά κύριο λόγο σε τοπικούς πελάτες, λαμβάνοντας υπόψη το είδος και τα ειδικά (εγγενή) χαρακτηριστικά (π.χ. γλώσσα) της δραστηριότητας, τον αριθμό και τον τόπο κατοικίας των χρηστών/πελατών του προϊόντος/υπηρεσίας, καθώς και το αμελητέο ποσοστό των πελατών από άλλα κράτη μέλη.
- Τον σκοπό του μέτρου που πρέπει να είναι άλλος από την αύξηση των δραστηριοτήτων του δικαιούχου (γιατί τότε θα μπορούσε να προσελκύσει επενδυτές από άλλα κράτη μέλη).
- Τυχόν ενδείξεις για ενδιαφέρον επενδυτών από άλλα κράτη μέλη να παρέχουν παρόμοιες υπηρεσίες/προϊόντα.
- Την κατάσταση της σχετικής αγοράς εν γένει (τοπική και όχι διεθνής) τόσο για τον δικαιούχο όσο και για τους ανταγωνιστές του και την κατάσταση του δικαιούχου (κύκλος εργασιών, δυναμικότητα υποδομών, μερίδιο αγοράς).
- Το χαμηλό ποσό της κρατικής χρηματοδότησης.

5. Επομένως λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, το υπό εξέταση έργο δύναται να μην ενέχει στοιχεία κρατικών ενισχύσεων εφόσον πληρείται το σύνολο των προϋποθέσεων του ανωτέρω σημείου 3 σχετικά με την μη σωρευτική πλήρωση των προϋποθέσεων του άρθρου 107 παρ.1 ΣΛΕΕ. Εναλλακτικά, στην περίπτωση που δεν πληρούνται οι συγκεκριμένες προϋποθέσεις, θα μπορούσε να εξεταστεί η πλήρωση των κριτηρίων και παραμέτρων του ανωτέρω σημείου 4 σχετικά με τον τοπικό αντίκτυπο του μέτρου και κατ'επέκταση τον μη επηρεασμό των ενδοκοινοτικών συναλλαγών και της μη νόθευσης του ανταγωνισμού. Τυχόν δράσεις και ενέργειες που δεν εμπίπτουν στα ανωτέρω αναφερόμενα, δύναται

να εξεταστούν στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2831/2023 της Επιτροπής της 13ης Δεκεμβρίου 2023 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (de minimis), ο οποίος ορθώς έχει περιληφθεί στο προοίμιο της Πρόσκλησης.

6. Σημειώνεται ότι το θεσμικό πλαίσιο κρατικών ενισχύσεων που περιλαμβάνεται στο αρχικό τμήμα του υπό εξέταση σχεδίου Πρόσκλησης είναι ορθά συμπληρωμένο, ωστόσο συστήνεται να απαλειφθεί το σημείο με αρ. 19 «η με αρ. πρωτ. 92415/ΕΥΚΕ6282/28-08-2017 επιστολή της ΕΥΚΕ...» καθώς στην τρέχουσα Προγραμματική Περίοδο εφαρμόζεται η με «Α.Π. 99801/ΕΥΚΕ-ΧΕ 1162/27.10.2023 εγκύκλιο της ΕΥΚΕ-ΧΕ «Οδηγίες προς φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027 αναφορικά με ζητήματα κρατικών ενισχύσεων», η οποία έχει αντικαταστήσει την προηγούμενη.
7. Γενική επισήμανση: Πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή από την οικεία Διαχειριστική Αρχή, όσον αφορά στην χρηματοδότηση Πράξεων στον ίδιο ή σε άλλους Δικαιούχους Πράξεων παραπλήσιου περιεχομένου. Ενδεικτικά σε περίπτωση, κατά την οποία οι ανωτέρω Δικαιούχοι ή άλλοι Δικαιούχοι έχουν ήδη ή πρόκειται στο άμεσο μέλλον να αναλάβουν την υλοποίηση πράξεων με συναφές αντικείμενο, τότε η περιγραφή και διαστασιολόγηση των πράξεων πρέπει να είναι σαφής ακριβής και ξεκάθαρη προς αποφυγή αλληλοεπικαλύψεων ή και ενδεχόμενης σταυροειδούς χρηματοδότησης.
8. Υπενθυμίζεται ότι, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην με Α.Π. 99801/ΕΥΚΕ-ΧΕ1162/27.10.2023 Εγκύκλιο της ΕΥΚΕ με θέμα «Οδηγίες προς φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων δράσεων κατά την προγραμματική περίοδο 2021-2027 αναφορικά με ζητήματα κρατικών ενισχύσεων», μετά την υποβολή των μεμονωμένων προτάσεων στην πρόσκληση υποβολής προτάσεων, κάθε πρόταση πρέπει να εξετάζεται διακριτά αναφορικά με την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης και την τήρηση των κανόνων του ανταγωνισμού και για την αξιολόγηση της πλήρωσης του κριτηρίου συμβατότητας της εκάστοτε πράξης με τους κανόνες του ανταγωνισμού και των κρατικών ενισχύσεων, είναι αναγκαίο να συμπληρώνεται η λίστα ελέγχου περί ύπαρξης κρατικής ενίσχυσης που έχει κοινοποιηθεί με την με Α.Π. 115150/ΕΥΚΕ4023/2.11.2016 επιστολή του ΓΓΔΕ & ΕΣΠΑ, αντίγραφο της οποίας πρέπει να τηρείται στο φάκελο της πράξης.
Διευκρινίζεται ότι, εφόσον οι πράξεις που θα υποβληθούν δεν αποτελούν κρατική ενίσχυση και η οικεία ΕΥΔ κρίνει ότι εμπίπτουν στα αναφερόμενα ανωτέρω, δεν απαιτείται η αποστολή των προτάσεων στην ΕΥΚΕ-ΧΕ.

Η παρούσα γνωμοδότηση παρέχεται στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της ΕΥΚΕ-ΧΕ και περιορίζεται στην παροχή απόψεων σχετικά με τη συμμόρφωση του υπό κρίση μέτρου ενίσχυσης με τους κανόνες Ανταγωνισμού και Κρατικών Ενισχύσεων της ΕΕ. Επισημαίνεται ότι δεν εμπίπτει στις αρμοδιότητες της ΕΥΚΕ-ΧΕ η αξιολόγηση οποιασδήποτε άλλης πτυχής του μέτρου ενίσχυσης, περιλαμβανομένων θεμάτων που άπτονται του δικαίου περί δημοσίων συμβάσεων.

Οι απόψεις της ΕΥΚΕ-ΧΕ βασίζονται αποκλειστικά στις πληροφορίες που παρείχε εγγράφως η οικεία Διαχειριστική Αρχή και ειδικότερα στο περιεχόμενο του Σχεδίου Πρόσκλησης, έγγραφο στο οποίο αφορά η γνωμοδότηση της ΕΥΚΕ βάσει των αρμοδιοτήτων της. Εάν οι παρασχεθείσες πληροφορίες αποδειχθούν ελλιπείς ή εσφαλμένες, ή το μέτρο ενίσχυσης δεν υλοποιηθεί σύμφωνα με τις παρεχόμενες πληροφορίες, η ΕΥΚΕ-ΧΕ διατηρεί το δικαίωμα να επανεξετάσει τις απόψεις της σε σχέση με αυτές που εκφράζονται στο παρόν έγγραφο.

Παραμένουμε στην διάθεσή σας για κάθε αναγκαία διευκρίνιση

Ο Προϊστάμενος της ΕΥΚΕ-ΧΕ

Ευάγγελος Στουραΐτης

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Αν. Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών
2. Γραφείο Γενικής Γραμματείας Εταιρικού Συμφώνου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ)
3. Γραφείο Γενικής Διεύθυνσης Θεσμικής και Επιχειρησιακής Υποστήριξης
4. Ε.Υ.Κ.Ε.-Χ.Ε.

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

